

УДК 7.071.1+7.041.2(510)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-3-23>

Чжан СЯ

аспірант кафедри Аудіовізуального мистецтва, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, вул. Мистецтв, 8, м. Харків, Україна, 61002

ORCID: 0009-0001-2896-7673

Бібліографічний опис статті: Чжан, Ся. (2023). Особливості художньої мови в китайському портреті другої половини 20 – початку 21 століття. *Fine Art and Culture Studies*, 3, 168–173, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-3-23>

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ МОВИ В КИТАЙСЬКОМУ ПОРТРЕТІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 20 – ПОЧАТКУ 21 СТОЛІТТЯ

Мета статті полягає у комплексному аналізі особливостей художньої мови, стилістичних прийомів, засобів художньої виразності в китайському портретному мистецтві другої половини 20 століття. *Методологія.* Для дослідження стилю, технік, композиційних прийомів, кольорового рішення та інших аспектів художньої виразності портрету було застосовано мистецтвознавчий аналіз. На ряду з ним, для глибшого розуміння історичного, культурного та соціального контексту творів, та задля розуміння їх впливу на особливості художньої мови портрету було застосовано контекстуальний аналіз. Також, для покращення розуміння змістових навантажень, символічних наповнень, були застосовані семіотичний та психологічний аналізи. *Наукова новизна статті* полягає у комплексному дослідженні особливостей художньої мови у китайському портреті другої половини 20 – початку 21 століття. *Висновки.* Встановлено, що художня мова та проблематика що піднімається у портретному мистецтві зазначеного періоду має декілька змістових блоків, серед яких використання традиційних елементів у сучасних портретах, вплив західного мистецтва, звернення до експериментів та іноваційних прийомів у творчості, теми ідентичності зображуваних осіб та суспільства, соціальної критики та рефлексії, а також культурного асиміляціонізму. Шляхом комбінування традиційних та іноваційних елементів, художники зуміли створити унікальні шедеври, що одночасно зберігають культурну спадщину та відтворюють різні аспекти життя та емоцій людей.

Розвиток китайського портретного мистецтва не припиняється й досі, відображаючи сучасні тенденції та нові виклики. Крізь призму цього мистецтва ми можемо побачити неоціненне культурне багатство, трансформації суспільства та невичерпну творчість художників, яка дарує нам унікальні візуальні історії про людей, час і культуру Китаю.

Ключові слова: портрет, мистецтво азії, мистецтво 20 століття, китай, китайський портрет, художня мова портрету.

Zhang XIA

Postgraduate Student of the Department of Audiovisual Art, Kharkiv State Academy of Design and Arts, 8 Mystetstv street, Kharkiv, Ukraine, 61002

ORCID: 0009-0001-2896-7673

To cite this article: Zhang, Xia. (2023). Osoblyvosti khudozhnoyi movy v kytays'komu portreti druhoiy polovyny 20 – pochatku 21 stolittja [Peculiarities of artistic language in Chinese portraits of the second half of the 20th – early 21 century]. *Fine Art and Culture Studies*, 3, 168–173, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-3-23>

PECULIARITIES OF THE ARTISTIC LANGUAGE IN THE CHINESE PORTRAIT OF THE SECOND HALF OF THE 20TH – EARLY 21 CENTURY

The aim of the article is to conduct a comprehensive analysis of the artistic language, stylistic techniques, and expressive means in Chinese portrait art of the second half of the 20th – early 21st century. The methodology employed art historical analysis to explore the styles, techniques, compositional approaches, color choices, and other aspects of artistic expression in portraiture. Additionally, contextual analysis was applied to gain deeper insight into the historical, cultural, and social context of the works and to understand their influence on the artistic language of portraiture. Furthermore, semiotic and psychological analyses were employed to enhance the understanding of the content and symbolic content of the artworks.

The scientific novelty of the article lies in the comprehensive exploration of the artistic language in Chinese portrait art of the second half of the 20th century. Conclusions. It was revealed that the artistic language and themes in portrait art during this period can be categorized into several thematic blocks, including the incorporation of traditional elements in contemporary portraits, the influence of Western art, experimentation and innovative approaches in the creative process, themes of identity of the portrayed individuals and society, social critique, reflection, and cultural assimilation.

By combining traditional and innovative elements, the artists were able to create unique masterpieces that simultaneously preserved cultural heritage and depicted various aspects of life and emotions of the people.

The development of Chinese portrait art continues to this day, reflecting contemporary trends and new challenges. Through this art, we can witness invaluable cultural wealth, societal transformations, and the boundless creativity of the artists, offering us unique visual narratives about the people, time, and culture of China.

Key words: *portrait, art of Asia, art of the 20th century, China, Chinese portrait, artistic language of portraiture.*

Актуальність проблеми. Китай має довгу і багату історію, і портретне мистецтво грає важливу роль у збереженні і відтворенні культурної спадщини країни. Також портретне мистецтво є однією з найважливіших галузей образотворчого мистецтва, і воно постійно зазнає змін та розвитку. Китайське суспільство пройшло великі зміни протягом 20 століття, включаючи процес культурної асиміляції з заходом та пошук національної ідентичності. З появою глобалізації, мистецтво стало міжнародним явищем, а художники з Китаю взаємодіють з митцями з усього світу. Дослідження портретного мистецтва Китаю допоможе зрозуміти та дати відповіді на цілу низку питань, серед яких розуміння важливих аспектів культури, традицій, та суспільних змін. Допоможе розкрити особливості художньої еволюції, стилістичних змін, технічних новацій. Серед іншого, вивчення китайського портрету може сприяти розумінню взаємодії та впливу міжнародних тенденцій на художній процес та творчість художників Китаю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Китайське мистецтво другої половини 20 століття переживає низку змін та розширення засобів художньої виразності та мови. В мистецтвознавчих дослідженнях України цей період досліджений не надто широко. Окремих публікацій присвячених китайському портрету другої половини 20 століття нема, однак є низка спільних праць китайських та українських дослідників, в яких побіжно розкривається і тема портрету. Серед таких стаття Хао Сяо Хуа «Актуальні проблеми китайського мистецтва другої половини 20 – початку 21 століття, в контексті традицій та новітніх естетичних концепцій», статті та дисертація Чжижун Ген присвячені різноманітним аспектам жіночого портретного живопису Китаю. Серед англійських праць, що стосуються обраної про-

блематики, можна зазначити праці Клунас К., Пуртл Д. Дослідники зосереджуються в основному на побіжному вивченні портретного жанру, та вводять його в контекст загальних досліджень мистецтва Китаю, чи творчості окремих художників.

Мета роботи полягає у комплексному дослідженні художніх прийомів та засобів художньої виразності що притаманні китайському портрету другої половини 20 століття.

Виклад основного матеріалу. Китайське мистецтво завжди привертало увагу своєю глибокою традицією, майстерністю та емоційністю. У другій половині 20 століття, під впливом змін в суспільстві, культурі та політиці, китайський портрет пережив становлення нових напрямків та експериментів, що стало передумовою для формування сучасного обличчя цього мистецтва.

Серед основних аспектів художньої мови, що притаманні китайському портрету того часу відзначаємо використання традиційних елементів у сучасних портретах. Незважаючи на соціокультурні зміни, традиційні китайські складові залишалися актуальними у сучасному портретному мистецтві. Використання традиційних технік малярства, таких як використання штрихів пензлів, ігри зі світлом та тінню, передача емоцій через міміку та жестів, дозволило художникам зберегти культурну спадщину та передати особистість зображуваних осіб.

Багато китайських художників у другій половині 20 століття використовували традиційні елементи у сучасному портретному мистецтві, зберігаючи таким чином зв'язок з багатовіковою культурною спадщиною Китаю. Серед найяскравіших представників, що активно використовували традиційні елементи у своїй творчості, відзначаємо Лі Хай-Шен (Li Haisen, 1898–1989), Цзя Сюнь (Xu Weihong, 1895–1953), Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983), Лю

Хайсюнь (Liu Haisu, 1896–1994). У своїх роботах художники вдало поєднували традиційні художні елементи з новими техніками та прийомами. Так у роботі Лі Хай-Шен (Li Haisen, 1898–1989), «Прийом чаю» (Tea Party) зображені люди за чаюванням. Ця робота відзначається тонкою каліграфічною майстерністю та виразними рисами обличчя. «Прийом чаю» – це інтимний портрет, який зображає сцену традиційного чайного обряду в Китаї. Художник Лі Хай-Шен вдало передав дух і атмосферу такої зустрічі, залишаючи глядача з глибоким враженням і почуттям спокою.

Композиція зображення також дуже вдала. Головні герої – дві жінки, які належать до різних поколінь, сидять спільно за чайним столиком, спілкуються і діляться емоціями. Вони представлені від першої особи, що створює ілюзію участі глядача в самому заході. Зображення викликає почуття теплоти, щирості та співчуття. Важливим елементом портрета є культурний контекст. Чайний обряд є важливою частиною китайської культури і традицій, і відтворення такої сцени дозволяє глядачеві зануритися у культурні звичаї і зрозуміти значення чайного обряду для китайського суспільства. «Прийом чаю» Лі Хай-Шена – це витончений і майстерний твір, який сплавляє художній талант художника, культурний контекст і емоційне враження, залишаючи незабутні враження у глядачів.

Серед інших майстрів, хто звертався до зазначених прийомів, відносимо і Цзя Сюнь (Xu Beihong, 1895–1953). Цзя Сюнь був знаменитим художником і скульптором, який також працював у жанрі портретного мистецтва. Він змішував традиційні китайські елементи з реалістичним стилем малювання, створюючи вражаючі та емоційні портрети. Так його робота «Скрипаль» (The Fiddler, 1940), що є портретом музиканта, який відзначається витонченим виконанням, деталізацією та емоційним виразом обличчя.

Модернізація китайського суспільства принесла вплив західного мистецтва, що виявилось особливо помітним у сучасному портреті. Елементи маньєризму, імпресіонізму, авангарду, абстракціонізму відбилися на стилях, підходах та інтерпретаціях художників, що створило нові можливості та перспективи в мистецтві портрету (Пуртл, 2012, с. 17).

Вплив західного мистецтва був помітним в творчості багатьох китайських художників другої половини 20 століття, які стали інтегрувати західні художні техніки, стилі та мотиви у свої роботи. Серед художників, у чиїх роботах можна відмітити вплив західного мистецтва: Чжао Вуцзян (Zhao Wuji, 1920–2013), Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983) та ін.

Чжао Вуцзян (Zhao Wuji, 1920–2013). Відомий своїми абстрактними живописами, в яких він комбінував елементи західного експресіонізму та абстракціонізму з традиційними китайськими каліграфічними знаками та чорнилами. В його роботі «Автопортрет», художник зобразив себе, демонструючи свою внутрішню світову сприйнятливість. У «Автопортреті» Чжао Вуцзяна можливо побачити його внутрішній світ, вираз його думок та емоцій. Цей твір може бути інтроспективним інтерпретацією самого художника, яка відображає його творчість та ставлення до світу навколо. Технічно Чжао Вуцзян був відомий своїм майстерним володінням кольором і формами. В «Автопортреті» він використовує багато глибоких та насичених кольорів. Цей портрет відображає Чжао Вуцзяна, як художника, який постійно розвивався, шукає нові форми і техніки. «Автопортрет» Чжао Вуцзяна є виразним твором, що дозволяє подивитися на художника як на людину, його творчість, почуття та ставлення до світу. Ця робота може надихати та вражати глядачів, які бачать в ній не тільки майстерність художника, але й внутрішній світ, що залишається завжди актуальним для кожного художника.

Ще один мистець, що використовує західні прийоми у своїй творчості це Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983). Цей художник мав під час свого творчого життя можливість побувати за кордоном, де впровадив елементи імпресіонізму та авангарду у свої роботи, поєднуючи їх з китайською традиційною живописом.

Художники активно впроваджували елементи західного мистецтва у свої твори, сприяючи культурному обміну та взаємодії між східною та західною мистецькою спадщиною. Їхні роботи стали важливими прикладами культурного асиміляціонізму, який дозволив розширити горизонти китайського мистецтва та збагатити його естетичний досвід.

Окремих ланку займають роботи, художники яких звертаються до різноманітних експе-

риментів та інновацій в своїх роботах. Завдяки зростаючій креативності художників, китайський портрет другої половини 20 – початку 21 століття став платформою для експериментів та інновацій (Пуртл, 2012 с. 28). Відчуття свободи та відкритість перед невідомим допомогли створити відмінні та унікальні твори мистецтва, які глибше висловлювали почуття, думки та ідеї художника.

У творчості багатьох китайських художників другої половини 20 століття відчутні експерименти та інновації, які сприяли розвитку сучасного портретного мистецтва Китаю. Серед художників, що зветраються до цих художніх прийомів відзначимо Чжао Вуцзян (Zhao Wujun, 1920–2013) та Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983).

Чжао Вуцзян був відомий своїми абстрактними творами, у яких він поєднував західні стилі експресіонізму та абстракціонізму з традиційною китайською каліграфією та чорнилами. Він експериментував з кольорами та формами, створюючи вражаючі та емоційні твори мистецтва. Художник створював багато портретів своїх друзів мистців, молоді, значну увагу у своїй творчості приділяв жінкам похилого віку.

Іншим художником, активно залучавшим інноваційні прийоми був Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983). Цей художник був відомий своїми експериментами з традиційними техніками малювання, такими як штрихи пензля та чорнила. Він також експериментував зі стилями та техніками, поєднуючи їх з новаторськими підходами до живопису. Його твори характеризуються майстерністю, увагою до деталей та здатністю передати внутрішні емоції суб'єктів. Він був талановитим митецьким дослідником та впливовою постать у світовому мистецтві, і його творчість продовжує вразити і надихати митців і глядачів усього світу.

Ці художники були передовими відповідно до свого часу, досліджуючи нові підходи та техніки у портретному мистецтві, що допомогло їм створити оригінальні та інноваційні твори мистецтва. Їхні експерименти сприяли розвитку сучасного китайського мистецтва та підкреслили його місце на мистецькій арені світового рівня.

Сучасний китайський портрет ставав не тільки відображенням особистості, але й іден-

тичності зображуваних осіб та суспільства в цілому (Клунас, 2017, с. 312). Він став місцем відображення різноманітності культур, гендерних ролей, політичних уявлень та ідеологій, що дозволило зафіксувати різноманіття та динаміку китайського суспільства. В роботах багатьох китайських майстрів з другої половини 20 століття можна знайти відображення ідентичності суспільства. Серед таких художників відзначимо Ай Вейвей (Ai Weiwei, 1957) та Чжан Сяогань (Zhang Xiaogang, 1958).

Чжан Сяогань відомий своїми портретами, які відображають ідентичність сучасного китайського суспільства. У його роботах часто зображуються люди з виразами облич, що віддзеркалюють думки, емоції та ідеї людей в сучасному світі. Так у своїй роботі «Хлопчик у червоній сукні» (2011) він зумів передати силу виразного обличчя та внутрішніх емоцій.

У цій роботі характерні елементи стилю Чжан Сяоганя, таких як використання насичених кольорів та експресивних мазків. Робота дуже емоційна, насичена і викликає змішані почуття у глядачів. Заголовок «Хлопчик у червоній сукні» може бути метафорою або символом, який збагачує інтерпретацію роботи. Використання червоного плаття може мати символічний зміст і відображати емоції, ідентичність або ставлення до світу. Чжан Сяогань використовує свої роботи для висловлення ідеї історії, пам'яті та колективної індивідуальності, що характеризує сучасне китайське суспільство.

Низку портретів китайських мистців об'єднує використання теми соціальної критики та рефлексії. Серед художників другої половини 20 століття були такі, хто використовував портрети як засіб соціальної критики та рефлексії. Їх роботи нагадували суспільству про проблеми, нерівності, насильство та інші виклики, з якими стикалося китайське суспільство (Клунас, 2017, с. 347). До таких художників можемо віднести Чжан Дацай (Zhang Daqian, 1899–1983), Лю Хайсюнь (Liu Haisu, 1896–1994) та Чжао Вуцзян (Zhao Wujun, 1920–2013).

Чжан Дацай, видатний художник, відомий не лише своїми майстерними китайськими традиційними портретами, але й своїми роботами, в яких він висловлював своє ставлення до суспільних проблем і змін в Китаї. Його твори

часто надихалися природою та людськими стражданнями. Так його робота «Портрет Хуанг Біхонга», на якому зображено видатного китайського живописця і каліграфа є прикладом його вміння передати живописність та глибину характеру зображуваної особи. В роботі можна побачити зіткнення традиційної китайської манери живопису з сучасними елементами.

Художник уважно працював над деталями обличчя та виразами, щоб передати характер та особливості Хуан Біхонга. Використані кольори, контраст і освітлення сприяють глибшому розумінню особистості зображуваної особи.

Лю Хайсюнь же, був одним із перших у Китаї, хто після культурної революції розпочав відкрито висловлювати своє незадоволення становищем в суспільстві та реаліями життя. Його портрети відзначалися сильним емоційним зарядом та підкресленням соціальних проблем. Так робота «Портрет молодої дівчини» (1928) демонструє його талант у зображенні людської краси.

У роботі можна побачити виразне зображення молодої дівчини. Лю Хайсюнь створює живописне обличчя, що відзначається чуттєвими рисами, імпресіоністичним підходом до кольору та світловими контрастами. Дівчина зображена зі справжньою виразністю, її очі можуть здатися вам живими і глибокими. Художник звертає увагу на деталі одягу та прикрас, додаючи ще більше вишуканості та реалізму портрету. Використані кольори допомагають передати настрої та характер дівчини, створюючи атмосферу легкості та грації.

Останню групу робіт об'єднує тема культурного асиміляціонізму. У зв'язку зі зростаючою глобалізацією та інтернаціоналізацією, художники китайського портретного мистецтва включали елементи та мотиви інших культур у свої роботи (Пуртл, 2012, с. 25). Це зумовило трансформацію традиційного китайського портрету та відкрило шлях для культурного асиміляціонізму. Один з китайських художників, який звертався до теми культурного асиміляціонізму в своїх творах, це Чжао Вуцзян (Zhao Wujun, 1920–2013).

У своїх роботах, Чжао Вуцзян часто використовував елементи та мотиви інших культур, асимілюючи їх у своїх художніх створеннях. Він поєднував традиційні китайські елементи з західними художніми техніками та стилями, що дозволяло створювати унікальні та інноваційні твори мистецтва. Портрети Чжао Вуцзяна характеризуються його вмінням використовувати кольори, світло і форми для вираження емоцій та переживань зображених осіб. Він був відомий своїм унікальним стилем та внеском у розвиток китайського мистецтва. Це дозволяло художнику відобразити культурний асиміляціонізм, який здійснювався у китайському мистецтві, а також його відношення до взаємодії культур та творчості. Такі твори Чжао Вуцзяна були своєрідною рефлексією на культурні зміни, що відбувалися в Китаї, та внеском у розвиток сучасного мистецтва.

Висновки. Китайський портрет другої половини 20 століття є невід'ємною частиною сучасного мистецтва, що втілює багатогранність культури, інноваційні підходи та відбиває важливі аспекти суспільства. Вплив західного мистецтва, експерименти з традиційними стилями, а також вираження соціальної критики та культурної ідентичності допомогли створити багатогранний та різноманітний китайський портрет. Поєднання традиції та інновацій дало змогу художникам створити неповторні шедеври, що зберігають культурну спадщину та відзеркалюють життя й емоції людей.

Розвиток китайського портретного мистецтва продовжується й донині, відображаючи сучасні тенденції та нові виклики. Крізь призму китайського портретного мистецтва, ми бачимо культурне багатство, трансформації суспільства та невичерпну творчість художників, що дарує нам неповторні візуальні історії про людей, час та культуру Китаю.

Перспективи подальших досліджень можуть включати у себе декілька напрямків. Одним з яких може бути розширення дослідження у бік збільшення переліку мистців та їх творчих доробків. Також, дане дослідження може бути продовжене у часовому проміжку, та включати в себе поглиблений аналіз портретного мистецтва 21 століття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Хао Сяо Хуа. Актуальні проблеми китайського мистецтва другої половини 20- початку 21 століття, в контексті традицій та новітніх естетичних концепцій. *Народознавчі зошити*. №5 (113). 2013. С. 920–925.
2. Хао Сяо Хуа. Портрет в живописі Китаю: становлення, етапи розвитку, проблеми жанру в мистецтві ХХ ст.: дисс. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.05: М-во освіти і науки України. Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2015. 370 с.
3. Чжижун Ген. Фотореалізм у сучасному китайському живописі: жіночий портрет. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. Харків : ХДАДМ, 2018. № 6. С. 47–55.
4. Чжижун Ген. Жіночий портрет у китайському живописі ХХ – початку ХХІ ст.: образно-стильова еволюція: дисертація кандидата мистецтвознавства: 17.00.05: М-во освіти і науки України. Харківська изайну і мистецтв. Львів, 2019. 432 с.
5. Gladstone P. *Contemporary Chinese Art: A Critical History*. Edinburgh: Reaction Books, 2014. 314 p.
6. Clunas Craig. *Chinese Painting and Its Audiences*: Princeton University Press, 2017. ISBN: 978-0691171938
7. Purtle Jennifer. *The Art of Modern China*: University of California Press, 2012. ISBN: 978-0520271066
8. Purtle Jennifer. *Ink, Paper, Metal, Wood: Painters and Sculptors at the Forge in Modern China*: Smart Museum of Art, University of Chicago, 2011. ISBN: 978-0935573411
9. Purtle Jennifer. *Painters and Politics in the People's Republic of China, 1949-1979*: University of California Press, 1994. ISBN: 978-0520081843
10. Purtle Jennifer. *The National Palace Museum and the Formation of Modern Chinese Art*: University of Washington Press, 2016. ISBN: 978-0295999912

REFERENCES:

1. Khao Syao Khua (2013). Aktualni problemy kytayskoho mystetstva druhoyi polovyny 20- pochatku 21 stolittya, v konteksti tradytsiy ta novitnikh estetychnykh kontseptsiy [Actual problems of Chinese art of the second half of the 20th and early 21st centuries, in the context of traditions and the latest aesthetic concepts.]. *Narodoznavchi zoshyty*. №5 (113). S. 920–925 (in Ukrainian)
2. Khao Syao Khua. (2015). Portret v zhyvopysi Kytayu: stanovlennya, etapy rozvytku, problemy zhanru v mystetstvi XX st. [Portrait in Chinese painting: formation, stages of development, problems of the genre in the art of the 20th century] : dyss. ... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.05: M-vo osvity i nauky Ukrayiny. Lvivska natsionalna akademiya mystetstv. Lviv, 370 s.
3. Chzhyzhun Hen. (2018). Fotorealizm u suchasnomu kytayskomu zhyvopysi: zhinochyy portret. [Photorealism in modern Chinese painting: female portrait. Traditions and innovations in higher architectural and art education]. *Tradytsiyi ta novatsiyi u vyshchiiy arkhitekturno-khudozhniy osviti* : zb. nauk. pr. Kharkiv : KHDADM, № 6. S. 47–55.
4. Chzhyzhun Hen. (2019). Zhinochyy portret u kytayskomu zhyvopysi XX – pochatku XXI st. [Female portrait in Chinese painting of the 20th – early 21st centuries: figurative and stylistic evolution]: obrazno-stylova evolyutsiya: dysertatsiya kandydata mystetstvoznavstva: 17.00.05: M-vo osvity i nauky Ukrayiny. Kharkivska yzaynu i mystetstv. Lviv. 432 s.
5. Gladstone P. *Contemporary Chinese Art: A Critical History*. Edinburgh: Reaction Books, 2014. 314 p.
6. Clunas Craig. *Chinese Painting and Its Audiences*: Princeton University Press, 2017. ISBN: 978-0691171938
7. Purtle Jennifer. *The Art of Modern China*: University of California Press, 2012. ISBN: 978-0520271066
8. Purtle Jennifer. *Ink, Paper, Metal, Wood: Painters and Sculptors at the Forge in Modern China*: Smart Museum of Art, University of Chicago, 2011. ISBN: 978-0935573411
9. Purtle Jennifer. *Painters and Politics in the People's Republic of China, 1949-1979*: University of California Press, 1994. ISBN: 978-0520081843
10. Purtle Jennifer. *The National Palace Museum and the Formation of Modern Chinese Art*: University of Washington Press, 2016. ISBN: 978-0295999912